

PRENUMERATA wynosi w Krakowie miesięcznie 2 kor. 60 h., kwartalnie 7 kor. 50 h., rocznie 30 K.

GŁOS NARODU

Wychodzi dwa razy dziennie.

WYDANIE POPÓLUDNIOWE.

Listy pieniężne, przekazy na prenumeratę i inseraty nadsyłać należy franko do Administracji „Głosu Narodu”.

ADRES RED: Ul. św. Tomasza 1. 35. Telefon redakcyjny Nr 190.

OGŁOSZENIA (Inseraty) przyjmuje Administracja „Głosu Narodu” ulica św. Tomasza 1. 35. — Od wiersza drobnym piśmem (petit) 20 halery, układ tabelaryczny, liczbowy od wiersza 90 hal. Nadesłane po 60 hal. od wiersza.

Nad wodą i pod wodą

Dwa fakty nowe zasłyły w sprawie wojny walki łodziami podwodnymi: kanclerz Bethmann Hollweg oświadczył jednemu z korespondentów pism amerykańskich, że Niemcy nie mogą przychylić się do wszystkich żądań Ameryki, która domaga się zlagodzenia systemu walki łodziami podwodnymi.

Spornym jest kwestya, czy uzbrojone statki handlowe walczą odparcie, czy zaczepnie? Niemcy stawiają jako zasadę, iż tak się dzieje i na tej podstawie zapowiadają popienienie każdego uzbrojonego okrętu handlowego mocarstw nieprzyjacielskich.

Na tę właśnie propozycję odpowiedział kanclerz Bethmann Hollweg wspomnianym wyżej oświadczeniem, iż Niemcy walki łodziami podwodnymi w obecnej formie się nie zrzekną. A gdy równocześnie prawie pojawiła się nota austro-niemiecka o traktowaniu zbrojnych statków handlowych nieprzyjacielskich, jako wojennych, zatarg wszedł w nową fazę.

Ze stanowiska czysto prawniczego przedstawia się nota austro-niemiecka o tyle jako temat dociekali, iż za podstawę zatapiania uzbro-

byłoby nie do rozpatrywania przez układy. Wtręciem wreszcie, Waszyngton nie dałby żadnej odpowiedzi, Niemcy w myśl zasady quia tacet, consentire videtur, uznałyby to za zgodę, statki handlowe entente'y zatrzymałyby uzbrojenie i rozpozwałyby się wojną nadwodno-podwodną w nowej, ostrzejszej postaci.

Prezydent Wilson wrócił już do Waszyngtonu, lecz amerykański urząd spraw zagranicznych nie oświadczył się jeszcze co do noty niemiecko-austriackiej. Położenie jest więc niewyjaśnione.

powaleniu Serbii, dylemat, czy wojska gen. Sarraila mają porzucić nieogószony teren, czy też w Salonikach pozostać, rozwiązany został na rzecz dalszej akcji bałkańskiej. Przemawiały zresztą za tą ewentualnością tak względy polityczne, jak i militarne.

Nie mniej ważne momenty przemawiają za akcją państw centralnych i Bułgarii. „Gdyby państwa centralne — pisze znany niemiecki krytyk wojenny major Morath — pozostawiły w rękach swych przeciwników Saloniki z ich obwarowaniami, to tem samem użyłyby im prawdziwej bramy wypadowej w zbiegu granic Serbii, Bułgarii i Turcji.

Z tych wszystkich rozważań wynika strategiczna konieczność odcięcia Salonik od wschodu, północy i zachodu i zniszczenia obecnej, tak lądowej jak i morskiej angielsko-francuskiej podstawy operacyjnej w Salonikach. W przeciwnym razie nad linią łącznikową Belgrad — Konstantynopol wisiłaby stale groźba przerwania jej, a tem samem utracenia owoców tak wielkim trudem okupionej sukcesu”.

jęnych nieprzyjacielskich statków handlowych przyjmuje supozycję, iż każdy taki statek będzie działał wobec niemieckich łodzi podwodnych zaczepnie, skoro mając uzbrojenie, działać tak może. Pisma angielskie odpowiadają, iż okręty handlowe czwórpoprzemiennymi nie przedsięwzięć walki zaczepnej, lecz tylko obroną i że od niepiąknymi czasów wolno było takim okrętom uzbrajać się dla obrony. Natomiast Niemcy obstają dalej przy twierdzeniu, iż admirałcyca angielska wydała instrukcje, aby uzbrojone statki handlowe walczyły zaczepnie przeciw niemieckim łodziom podwodnym, a wspiera się przy tem na raportach kapitanów tychże łodzi, którzy donosili, że uzbrojone statki handlowe angielskie ich atakowały.

Manewr więc trzy punkty sprzeczne w sprawie walk łodziami podwodnymi. Pierwszy odnosi się do zasady tej walki, nieprzewidzianej w prawie międzynarodowym i co do następstw jej dla załogi i pasażerów. Drugim punktem

Przed uderzeniem na Saloniki.

Jakkolwiek wbrew ogólnemu przekonaniu, zakończony w d. 12 grudnia ubiegłego roku okres walk w serbskiej Macedonii nie został uwieńczony zwyciężeniem armii gen. Sarraila z Salonik, to jednak cały szereg objawów zdaje się wskazywać, iż epilog bałkańskiej kampanii czwórpoprzemiennych nie da na siebie długo czekać. Świadczy o tem ożywiona działalność lotników z obu stron, systematyczne rozszerzanie przez Anglików i Francuzów swej dotychczasowej podstawy operacyjnej, połączone z licznym wzmocnieniem korpusu ekspedycyjnego, i wreszcie względem na ogólnie położenie wojenne na Bałkanach, które domaga się wyjścia z martwego punktu, na jakim od dwóch miesięcy obustronne operacje stanęły.

Przedewszystkiem niepewność co do stanowiska Grecji. Zwyczajna bowiem ostrożność nakazywała nie zapuszczać się w korytarz, utworzony z jednej strony przez 3 dywizje greckie, skoncentrowane w Kawalli i Dramie, z drugiej przez resztkę wojsk greckich, zgrupowanych od strony zachodniej, z trzeciej zaś zamkniętych przez wojska angielsko-francuskie. Drugim momentem była potrzeba uporządkowania związków armii i umocnienia zdobytego terytorium, trzecim wreszcie niedogodna pora, która szczególnie dolinę Wardaru zamieniała ponoc w prawdziwe bagno.

Obecnie wszystkie te momenty przestają oddziaływać. Wnosząc z oficjalnych oświadczeń bułgarskich, stanowisko Grecji uległo zasadniczemu zmianie, zaś dwie inne przyczyny z uptychem znikają niejako automatycznie ustępującą poza nawias.

FELIKS OKTAWIAN SZUKIEWICZ.

Przewodnik.

Opowieść na tle wypadków 1863 roku.

Jak długo pozostawałem w tym stanie, niewiem. Oślepiając jasność i jakiś szum i huk wyprzedziły mnie z tego. Usiadłem w łodzi, przetrądziłem czy i oprzytomiałem zupełnie. Spojrzałem w stronę lasów. Mój przyjaciel rybak nie omylił się tym razem. Nadciągała burza, jedna z tych gwałtownych, czerwonych burz, podczas których z takim jeziorzem, jak Wigierskie, żartów niema. Martwa cisza panowała jeszcze w powietrzu, cisza złowroga, poprzedzająca zwykle zerwanie się huraganu i łódź moja stała cicho na miejscu. Cienna ściana lasu złała się w jedno z rudo-czarną chmurą, przesywaną raz w raz błyskawicami, która jak gdyby jakiejś niezmiernie skrzydła nietoperza z przerażającą szybkością zagarniała pod siebie cały świat dokoła. Słońce świeciło jeszcze, lecz promienie jego rzucały jakieś niepewne, żółte światło, podobne do światła świecy przy kalfalku. Huk dalekich jeszcze grzmotów wstrząsał puszcza ponad wodami jeziora.

Niebezpieczeństwo było tak groźne i tak blizkie, że niewiedziałem czy kobieta, której niosłem pomoc, była młoda, czy stara, brzydka czy ładna. Plunąwszy po chłopsku w obie garście, ująłem za wiosła i z wyczerpaniem wszystkich sił pedziłem własną łódź i holowałem drugą ku zbawczemu brzegowi. Towarzyszka moja nie żałowała także rąk, mknęliśmy więc dość szybko po czarnej teraz toni. Spadły pierwsze grube krople nawałnicy i pierwsze podmuchy huraganu zmarszczyły gładką dotychczas tafle jeziora, kiedyśmy płynęli do zacisznej zatoczki i schronili pod daleko nad wodą zwisającymi gałęziami gęsto na brzegu rosnących wierzb.

A był już najwyższy czas. W jednym momencie oka zakotłowało się w powietrzu i na wodzie, ściemniało prawie zupełnie. Z wycia i świstu wichru, z loskotu spienionych fal smaganych nawałnicą, z błyskawic, zapalających niebo od końca do końca, trzasku piorunów, huku grzmotów, z całej tej walki rozpętanym żywiołom, powstał chaos, w którym ezowiek, jak każdy trwał żywy, pragnie tylko schronienia dla siebie. To też dopiero kiedy burza przeciągnęła ponad naszymi głowami, a światło dzienne przemogło panujący podczas niej mrok przyrzekałem się mojej towarzyszyce. Mogła mieć około dwudziestu. Cała zaploniona ze zmęczenia, doznanej trwogi i przymusowego obocowania z zupełnie nieznanym człowiekiem była prześliczną. Na twarzy o regulamych rysach, tryskającej zdrowiem i energią, rozlana była dźwięna słodyczą, napotykaną u Litwinek. Szare oczy pod osłoną długich, czarnych rzęs patrzyły prosto i śmiało przed siebie. Z pod jej jasnych warkoczy, owiniętych dokoła głowy, wyznikały się nad czołem drobne locki. Tak wyglądała musiała Biruta, kiedy ją po raz pierwszy ujrzałem Kiejstut.

rotmistrz. — Domyślam się reszty, ale opowiadaj dalej, nie będę ci już więcej przerywał.

— Z półmiejskiego a półwiejskiego stroju — ciągnął dalej Lubicz — trudno było osądzić, do jakiego należała stanu, lecz spokojne ruchy i całe wzięcie się przemawiały za pewnym stopniem kultury.

Nie chcąc ją wprowadzać w większe zakłopotanie, udawałem, że na nią nie patrzę. Spojrzała na mnie raz i drugi ukradkiem i ośmielona śmiała się do mnie, przemówiła melodyjnym głosem, przeciągając z litewską: — Dziękuję panu bardzo za okazaną pomoc, bez której leżałabym prawdopodobnie o tej porze na dnie jeziora. Nawałnica minęła. Muszę się spieszyć do domu, bo tam dziadek i babcia są pewnie bardzo o mnie niespokojni.

— A daleko pani stąd mieszka? — spytałem. Wybuchnęła śmiechem.

— Jaka ja pani! Jestem sobie przoda dziewczyna. — Nazywam się Urszula, Urszula Janukajts, a mieszkam u dziadków w Pudziszczach. Pan wie gdzie Pudziszki?

Przyznałem się do zupełnej pod tym względem niewiedomości.

— Nie wie pan? A toż niedaleko, na górze. Popchnę łódź kolo brzegu i za pół godziny dopłynę.

— Pozwól więc panno Urszulo, że ci do końca towarzyszyć będę — rzekłem i nie czekając przyzwolenia, uwiązałem moje czoło u drzewa, przeskoczyłem do jej łodzi i jednym silnym pchnięciem wiosła odbilem o kilka sążni od brzegu. Płynęliśmy więc znowu razem, lecz teraz powolusienku.

Burza przeleciała gdzieś za góry za lasy, przypominając tylko o sobie echem dalekich grzmotów. Jak rozbite stadko wędrownych ptaków, płynęły w ślad za nią drobne chmurki. Na zachodzie wydobytujące się z ostatniej ciemnej chmury słońce rzucało ostre jak strzały promienie na czysty już lazur nieba. Jezioro

wyglądziło swoje oblicze, jak gdyby się wstydzilo swej niedawnej furi. W ochłodzonym powietrzu unosił się upajający zapach pól i świeżo skoszonych łąk.

Urszula już zupełnie ośmielona, szczebiotała bez końca.

— Bo to, widzi pan — tłumaczyła się — ja tu nie mam do kogo słowa przemówić. Z dziadkami przegadałam już wszystko, a w sąsiedztwie sami jacyś nudziarze.

Dowiedziałem się więc, że rodziców w dzieciństwie straciła i wychowała się u dziadków, którzy gospodarują na bardzo małym folwarku i że była na pensji w Sejnach, lecz od lat kilku jest w domu i pomaga jak może w gospodarstwie.

— Mój dziadus — mówiła — to taki białusienki, jak gołąbek. Wynajduje sobie najrozmaitsze choroby i wszędzie szuka na nie lekarstwa. Ot i dzisiaj byłam po tamtej stronie jeziora u znachora Grybula po jakąś masę na puchlinę w uchu, której u dziadka naturalnie niema.

— I tej okoliczności zawdzięczam, że poznałem pannę Urszulę — wypaliłem oklepając grzesznośćkę.

— Ja też tej burzy wdzięczną jestem, bo... turwała nagle i, — zmieniając tok rozmowy, — A wie pan, że ja pana widziałam kilka razy na jeziorze?

— Istotnie, od paru tygodni bywałem tu dość często dla łowienia ryb, lecz nigdy nie zapuszczałem się tak daleko, żeby być z Pudziszcz widzianym.

— Ależ widziałam pana z brzegu, po którym zwykle chodzę na przechadzkę, to jedyna moja przyjemność. Żeby pan wiedział, jakie tam piękne stare drzewa, jaki cudowny widok na klasztor i na okolice wsie. A i najrybniejsze miejsca są w tamtej stronie jeziora. Niech pan spróbuję zarzucić tam kiedy swoje wędkę.

— W warunkiem jednak, że panna Urszula wskaże mi te miejsca.

— Bardzo chętnie. Mamy ryb w takiej obfitości, że doprawdy uszczerbku nie poniesiemy.

— Więc dobrze. Co to dziś mamy? Niedziela? — We wtorek popołudniu podpłynę tu z moją łodzią i porwę pannę Urszulę.

Wyskoczyliśmy na brzeg, bo byliśmy już u celu. Ona, przedziwnie zwinna, uwiązała łódkę u pala, ręczę wbiegła na pagórek i szłać mi stamtąd pożegnaniem ręką, że śmiechem zawolała: Do pojutra!

Powracając łodem oczarowany, można powiedzieć już zakochany, jak żak. Od mego rybaka dowiedziałem się, że dziadek Urszuli należał do stanu „Odnodworeców”, istniejącego tylko w t. zw. „zabranym kraju”. Powstał on z tych rodzin zubożalej, dawniej szlacheckiej litewskiej, które nie mogły przed rządem rosyjskim udowodnić dokumentami swego szlacheństwa.

— Ono, bo panie! — odpowiadał rybak — stary Janukajts, to sztuczka kuta na cztery nogi! Za miodu handlował podobno drzewem, potem przepadał gdzieś światami, aż przywiózł z sobą żonę, syna i niemalą grosza. Kupił Pudziszki i dobry z niego gospodarz. Z nikim nie żyje i tylko w uroczyste święta można go zobaczyć w kościele.

— A co powiecie o jego wnieczce?

— Ta, co tu mówić! Dziewczyna, jak malowanie i posaża i ucciwa. Tam już niejedną z naszej braci i z panów próbował, ale hi hi... Stary chce ją wydać zamaż za bogatego i uczonzonego człowieka, wielkiego dziwaka, leśnego gdzieś za Serejami, ale panna o tem i słyszeć nie chce. Cóż jej zrobisz? nie i nie. A człowiekowi temu przytrafiło się nieszczęście — przywaliło go drzewem i długo jeszcze przeleży w szpitalu w Kownie. Ślacz to ogromny — worek żyta zarzucił jedną ręką na plecy.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

grecki sztab generalny bezpośrednio po opanowaniu Salonik wdrożył natychmiast gorączkowe prace fortyfikacyjne, jednak z uwagi na małe środki finansowe Grecji, fortyfikacje te z chwilą przybycia armii angielsko-francuskiej dalekie były od ukończenia. Tak więc główna siła oporu polegała w obszarze Salonik na naturalnym ukształtowaniu się terenu, dalej na całym systemie rowów strzeleckich i umocnionych punktach, wybudowanych po odrobie armii gen. Sarrailla z serbskiej Macedonii, i wreszcie na kooperacji floty z armią lądową.

Przy ocenianiu siły oporowej na pierwszy plan wysuwa się oczywiście naturalne ukształtowanie terenu i pod tym względem teren, który w wielkim obwodzie otacza miasto, posiada wszelkie dane, by sfinansowanie tego olbrzymiego przedsięwzięcia uczynić niełatwym.

Zarys tego obszaru można, według wskazówek sprawozdawcy wojennego, „Pester Lloyd“ kap. Huebera, oznaczyć w sposób następujący: Wychodząc na wschódzie z zątki Orfano, do której uchodzi Struma, biegnie granica dolina Strumy aż do okolicy Demir-hisar, tworząc wschodnią granicę wspomnianego obszaru. Od północy tworzy granicę wzniesiona linia Demir-hisar — jezioro Dojran, która przybierając następnie w idealnym przedłużeniu kierunku południowo-zachodni łączy Dojran z Vodena.

Cały ten obszar da się w głównych zarysach podzielić na trzy bardzo rozmaite wielkości odcinki. Za wschodni odcinek można uważać przetrzeźnię, ciągnącą się od ujścia Strumy aż do jeziora Dojran. Wypchniona jest ona łączącymi się ze sobą grzbiętami górskimi (Kursa Balkan) i Beszik-Balkan (Beszik-Dag). Powyższe grzbięto o łącznej długości około 100 km zapewniają wobec posuwającego się od północnego wschodu i północy przeciwnika, wprost idealne warunki obronne. Od wschodu zabezpiecza ten odcinek, jako frontowa przeszkoda rzeka Struma. Korzystniejszych stanowisk obronnych od tych, jakie się tu spotyka, trudno sobie wyobrazić.

Srodkowy odcinek rozciąga się na przestrzeni zaledwie około 15 km między dwoma liniami kolejowymi. Obie te linie wychodzą z Salonik, jednak jedna z nich prowadzi do Dojran, druga zaś do Gehweli. Odcinek ten jest pod względem taktycznym najsłabszym. Obrona jego wymagałaby użycia sztucznych przeszkód i znacznej ilości wojsk. Jednak wobec nieznacznych rozmiarów wspomnianego odcinka, ujemnych jego naturalnych braków nie należy zbyt mocno przeceniać.

Zasadniczo korzystniej przedstawiają się znów warunki obronne w odcinku na zachód od wardarskiej linii kolejowej. Między wspomnianą linią kolejową a obszarem na wschód od Vodeny wznosi się Pajik Planina, kompleks gór dochodzący do wysokości 1900 m., który na północnym swym zboczu poszarpany licznymi wyrwami wodnymi, stanowi bezwzględnie poważną przeszkodę.

Jako południowe przedłużenie poprzedniego a raczej czwartego odcinka, który jednak nie wiele wchodzi w rachubę, uważać można rozciągającą się na południe od Vodeny góry Argostos, które zarazem stanowią skrajne lewe zakończenie obszaru Salonik.

Na tym olbrzymim obszarze wzniesli Anglicy i Francuzi szereg linii obronnych, które, według doniesień piśm niemieckich, obejmują następujące punkty:

Pierwsza, skrajna, mająca znaczenie jedynie wywiadowcze, bierze swój początek w obszarze na zachód od Karasuli i przechodząc przez jezioro Ardzan, tudzież miejscowość Kilandir znajduje ujście w grzbiecie Kursa Balkanu. Następna linia pochyla się kolo jeziora Amatoovo (na południe od jeziora Ardzan) i biegnąc przez Kukus dochodzi do Nigrity, podczas gdy lewa jej skrzydło osłania bagnisty Wardar. Trzecia wreszcie, najważniejsza linia rozpoczyna się pod osłoną Wardaru od ważnego przyczółka mostowego Topsin, biegnie linią wzgórz dookoła Salonik poprzez miejscowości Baldza i Langaza, i wspiera się prawem skrzydłem o zątku Orfano.

Poza tem w ostatnich tygodniach armia gen. Sarrailla zapewniła sobie po wyrzuceniu Greków z fortów Karaburnu jeszcze jedną podstawę operacyjną, na której może się trzymać nawet po upadku Salonik, a mianowicie półwysp chałcydyjski. Od północy bronią tu przeciwnikowi przystępu poprzeczne jeziora Ajyasi i Besik, podczas gdy zątku salonickiego i zątku Orfano umożliwiają od obu skrzydeł akcję floty. W ostatnich dniach doniosły pisma włoskie, iż Francuzi linię obronną przesunęli również na pra-

wy brzeg Wardaru, obsadzili miejscowości Karafery i Vodena. Wiadomość tę rządy czołworozumienia sprostowały o tyle, iż oświadczyły, że chodziło w tym wypadku jedynie o silne oddziały wywiadowcze.

Tak przedstawia się w krótkim zarysie obecny stan rzeczy w najczulszym punkcie Balkanu. Obie strony, tak 250-tysięczna armia gen. Sarrailla, jak i wojska sprzymierzone, gotowe są do rozegrania nad Wardarem najtrudniejszej może na Bałkanie stawki.

Żądania Rusinów.

Na posłuchaniu u ministra spraw wewnętrznych, ks. Hohenlohego, we Lwowie zawiązała się deputacja centralnej organizacji ukraińskiej. Przemawiał jej imieniem poseł Dr Kość Lewicki, który, powoławszy ministra, oświadczył jak donosi „Dilo“:

Nasze żądania są takie: 1. definitywna odbudowa zniszczonych miejscowości, zamiast dotychczasowych prowizorycznych załogówek, przyczem koniecznym warunkiem jest a) aby akcję prowadził sam rząd, b) aby utworzyć wschodnio-galicyską sekcję z radą przybozną, c) aby w radzie przybożnej znajdowali się reprezentanci ukraińskich gospodarczych organizacji i sekcya ukraińskich technicznych sił, d) aby odbudowa zniszczonych przez wojnę miejscowości odbywała się na koszt państwa bez dalszego obciążania ludności; 2. jak największe dostarczenie zboża na zasiewy wiosenne; 3. zaopatrzenie ludności w żywność na przednoku; 4. reforma wojennego Zakładu dla o brotu zbożem w tym kierunku, aby a) założyć filię dla wschodniej Galicji we Lwowie, b) powołać do współdziałania ukraińskie gospodarce i handlowe organizacje c) uwzględnić, przy ustanawianiu komisjonerów, kandydatów ukraińskiej narodowości, a przedewszystkiem ukraińskie organizacje handlowe.

Minister ks. Hohenlohe, odpowiadając na przemowę p. Lewickiego, oświadczył, jak donosi „Dilo“:

Sprawa odbudowy kraju już jest poruszona; rząd weźmie w swoje ręce całą akcję odbudowy. Niebawem przeniesie się do Lwowa namiestnik i on swoimi organami będzie prowadził akcję odbudowy kraju, do jakiej także ukraińskie organizacje będą dopuszczone w odpowiedniej części.

U ministra zawiązała się również deputacja ruskich organizacji kulturalnych, której imieniem przemawiał p. Kolessa, zaznaczając, że „na czoło wszystkich postulatów ruskich wysuwa się obecnie sprawa bezwzględnego kreowania uniwersytetu ukraińskiego we Lwowie.

W artykule, witającym przybycie ks. Hohenlohego do Lwowa, pisało „Dilo“ między innymi:

Zastępując interesy ukraińskiego narodu, historycznego gospodarza wschodniej części kraju, uważamy za swój obowiązek z powodu przjazdu ks. Hohenlohego do Lwowa, historycznej stolicy ukraińsko-halicko-wołyńskiego państwa, zaznaczyć, że ukraiński naród spodziewa się od niego nietylko spiesznych zarządzeń celem zagojenia tych ran, które przyniosła wojna i rosyjska inwazyja naszej ziemi i naszemu narodowi, ale także spodziewamy się, że przy zapowiedzianych wewnętrznych reformach zwróci szczególną uwagę na stosunki na naszej ziemi, aby zreformować je po linii interesów austriackiego państwa i ukraińskiego narodu, które nawzajem się pokrywają.

O odbudowę Królestwa.

Do władz niemieckich wysłała Rada Główna Opiekunów — zastępująca rozwiązany Centralny Komitet Obywatelski — memoriał o odbudowie Królestwa. Rada stwierdza, że spustoszenie jest straszliwe. Z 3.600 budowli wielkich na terenie walk, 12 procent nie istnieje zupełnie, 25 proc. jest nie do użytku, prawie wszystkie wymagają naprawy. Wartość zaś ogólna budowli ubezpieczonych od ognia wynosiła w Królestwie 1,120.000 rubli. Rada proponuje utworzenie specjalnych instytucji, których zadania takby się przedstawiały: 1) Opracowywanie projektów ustaw budowlanych. 2) Opiniowanie o przedstawionych przez biuro prowincjonalne projektach i zmianach planów regulacyjnych. 3) Projektowanie nowopowstałych budowli publicznych. 4) Rekonstrukcja i czuwanie nad zabytkami.

Z projektem powołania do życia takich instytucji zwrócił się do R. G. O. dwie instytucje, powołane do tego z tytułu swej działalności, a mianowicie „Koło Architektów“ i „Tow. Opieki nad zabytkami przeszłości“ i zaproponowały utworzyć Wydział budowlany, który działałby za pośrednictwem specjalnych „biur pod budowlanych“ przy radach opiekuńczych, powiatowych i gminnych (miejscowych).

Równocześnie nakładem „Gazety Rolniczej“ wysłała mapka, unaoczniająca w przybliżeniu straty wojenne w Królestwie Polskim. Najmniej stosunkowo ucierpiała: w gubernii piotrkowskiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki, pozostałe zaś dużej w gubernii łódzkiej pow. częstochowski, radomski, bezdziński i brzeziński; wiele straciła natomiast powiaty: łódzki, piotrkowski i łaski; w gubernii kaliskiej pow.: wieluński i słupecki, mało zaś ucierpiała pow.: kamiński, turecki i sieradzki

Ostatnia nowość!

Wydawnictwa Księgarni J. Czerneckiego Kraków SZEWSKA 17.

Papiery listowe ozdobione wytwornymi reprodukcjami z obrazów Prof. Piotra Stachlewicza: 2276

Listy Pana Zagłoby, Serya I i II. Bohaterowie arcydzieł Henryka Sienkiewicza. „Alma Mater” Serya papierów listowych ozdobionych kompozycjami o nastroju poetycznym i patriotycznym. „Ad Astra” Galerya typów kobiecych, pełnych wdzięku i uroku, które w najprzedniejszej reprodukcji oddają w całej pełni finezyę właściwą rysunkowi znakomitego artysty. — Niema kraju w którym by te papiery listowe nie mogły nazwać się najwytworniejszym wydawnictwem. Współczesne Malarstwo polskie. Monografie Artystów polskich wydane w zeszytach. Każdy zeszyt stanowi odrębną dla siebie całość i prócz tekstu zawiera 20 barwnych ilustracji oraz portret artysty. Cena zeszytu 4 Koron. Największy wybór kart pocztowych z reprodukcjami prac najznakomitszych artystów polskich i innych. — Nabywać można pojedynczo i hurtownie. Katalog artystycznych kart pocztowych (Polska Sztuka w kartkach pocztowych) zawierający 400 ilustracji. Cena 1 Kor. 50 h. Pocztą wysła się po nadesłaniu 1 Kor. 85 h. Księgarnia J. CZERNECKIEGO Kraków, Szewska 17.

Ostatnia nowość!

Nowość z północnych Chin (z Mongolii)

OLBRZYMA FASOLA TYCZNA (Faba gigantesca)

Rosnie przeszło 10 metrów wysoko, rodzi duże, szorstkie, mięsiste i bardzo smaczne zielone strączki z olbrzymią fasolą. Znosi zimno i dostarcza jeszcze w późnej jesieni, gdy już wszystkie inne gatunki fasoli zwiedły, cegieł kwitnąc delikatne zielone strączki. Tą fasolą można już w kwietniu sadzić, rodzi przeto bardzo wesoło i czyste strączki.

1 Porcja nasienia fasoli = 10 sztuk 1 Markę; 100 sztuk 8 Marek. dostarcza: Gospodarz-rzeźniczoawca ADOLF THEISS, MANNHEIM. 239

NOWENNA najsukuteczniejsza

do M. B. Nieustającej Pomocy w Księgarni katolickiej Dra Miłkowskiego w Krakowie, Floryańska 1 po 60 h. i po 1-60 (ozd. opr.). Należy się z góry w znac. pocztowych.

Rutynowanego pomocnika biurowego i pomocnicę biurową ze znajomością języków polskiego i niemieckiego w słowie i piśmie oraz początków buchalkeryi — przyjmie

Polska Fabryka Warszawskich Cukrów i Czekolady „KRYSZTAŁ” w Podgórzu, ul. Słowackiego 15. Oferty z opisami świadectw należy składać tylko pisemnie. — Nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi. 237

KAZANIA PASYJNE Ks. Tomasza Grodzickiego

na 3 posty podzielone są najpraktyczniejsze zarówno na wieś jak i do miasta. Po otrzymaniu K 5 wysła egz. opr. Księgarnia katolicka Dra Miłkowskiego w Krakowie (Floryańska 1).

BANK ZIEMSKI w Krakowie, ul. św. Marka 8.

przyjmuje zgłoszenia na wyrabianie pożyczek w Galicyjskim wojennym Zakładzie kredytowym oraz zgłoszenia odszkodowań za świadczenia wojenne. Mając na celu ochronę ziemi: pośredniczy w zakupie majątków ziemskich i przyjmuje zgłoszenia majątków na sprzedaż. 209

Wolne posady Konkurs!

W powiatowym mieście Brzesku wakuje posada Sekretarza Magistratu. Kompetenci posiadający odpowiednią kwalifikację zechcą się zgłosić w dniach 14 21 Potrzebny POMOCENIK lub PRAKTYKANT do ogrodu Wielkie Dregi, Wikł mieszkanie, opał światło i pensja. Adres: Zarząd ogrodów Wielkie Dregi. 214

Potrzeba zaraz lub od 1 kwietnia pomocnika handlowego z dobrymi świadectwami. Wiadomość: Rynek Główny 6, w biurze handlu kolonialnego firmy SZARSKI i SYN.

Mieszkania — sklepy Do wynajęcia zaraz 3 pokoje, przedpokój i kuchnia. — Sienna 7, II p 231

GAZETA MIESZKAŃ JUŻ WYSZŁA Do nabycia w Administracji ulica Karmelicka 15, w agencjach i sklepach z przyborami piśmiennymi

Od 1 marca potrzebne mieszkanie 4 — 5 pokoi z przedpokojem, z komfortem umeblowanych, z utrzymaniem na 4 osoby, opłem i światłem, na parterze lub na I. piętrze, słoneczne, spokojne, poza obrębem plant, w zdrowej choćby nawet odlejęcej dzielnicy, za dużym wynagrodzeniem. Zgłoszenia tylko listownie pod „SZAROTKA” przyjmie Administracja „Głosu Narodu”. 208

WYKAZ mieszkań we Lwowie w najzdrowszej dzielnicy z podaniem czynszu wskazuje Biuro Realności Klimatycznyh komisarza Chądzyńskiego w Krakowie ul. Dunajewskiego 9. Taksa 2 K. — Również do nabycia wykaz mieszkań w Krakowie i Zakopanem. 218

MIESZKANIA 2 Pokoje frontowe z dużym przedpokojem z osobnym wejściem i kuchnią na I. piętrze, strych, piwnica, wodociąg w każdym czasie do wynajęcia. 1 Pokój z dużą kuchnią i przedpokojem na parterze, strych, piwnica, wodociąg zaraz do wynajęcia, oraz 1 Pokój piękny, jasny z piecem kuchennym i kafowym na I. piętrze, strych, piwnica, wodociąg od 1 marca do wynajęcia. — DEBNIKI, ULICA KONOPNICKIEJ L. 6, 2 minuty od tramwaju. — Wiadomość u straża tamże. 223

Obiady prywatne: Ul. Karmelicka L. 46 II p. na prawo. 153

Poradnik do układania FASYI OSOB.-DOCHODOWEJ z wzorami — Do nabycia w Księgarni Friedleina i Karmelicka 15. 200

Miejska fabryka CEGIEŁ, DACHÓWEK i DRENÓW w Myślenicach dostarcza wyroby swej doborowej jakości po cenach umiarkowanych. Magistrat, Myślenice.

Pani Czechowicz, Kraków ulica Franciszkańska 4, II p. zwraca się z uprzejmą prośbą do Ks. Dziekana w Radzynie Król. Pol. Gub. Lubelska, by raczył łaskawie powiadomić rodzinę Wojciecha, Magdaleny i Maryannę Mańko, ażeby wzięły udział w rozprawie w sprawie ważnej sprawy. 222

Rostki bulionowe bezkonkurencyjne, a to dlatego, że nie są z jarzyn i soli, jak inne, które służą jako przyprawa posna, lecz z bulionu prawdziwego pożywnego. Paczka 1/2 kg. 60 sztuk 6 K. ten sam w kawałku 1 kg. 14 K. Znakowity pasztet z la Strasburg i kg. 10 K. Wyborne kisielki domowe. Większym odbiorcom opust. 235

CHRABĄSZCZ i SKA Kraków, ul. św. Tomasza 20.

W najbliższych dniach rozpoczynamy praktyczne kursy języka niemieckiego i francuskiego z opłatą miesięczną 5 koron

Kursy Ansona ul. Szewska 17. 71

Rozkład jazdy kolejowej w Krakowie.

Od 1 stycznia 1916 r. obowiązują na stacji krakowskiej następujący rozkład jazdy: Przyjeżdżają do Krakowa: 4.50 rano (osobowy) z Wiednia; 7.13 rano z Nowego Sącza i Zakopanego (osobowy); 7.28 rano z Oświęcimia (osobowy); 7.40 rano z Lublina (osobowy); 8.14 rano z Wiednia (osobowy); 8.28 rano z Wiednia (pospieszny); 9.55 rano z Lwowa (osobowy); 10.19 przedpołudniem (osobowy) z Wiednia; 10.55 przedpołudniem (osobowy) z Wiednia; 1.47 w południe (osobowy) z Lwowa; 2.40 popołudniu z Zakopanego (osobowy); 4.05 popołudniu z Wiednia (osobowy); 4.08 popołudniu z Kołomyż (osobowy); 5.56 popołudniu z Bogumina (osobowy); 6.35 wieczorem z Lwowa (osobowy); 8.19 wieczorem z Lwowa (pospieszny); 8.38 wieczorem z Wiednia (osobowy); Z Krakowa wyjeżdżają: 6.14 rano do Wiednia (osobowy); 6.50 rano do Wiednia (osobowy); 8 rano do Wiednia (osobowy); 8.03 rano do Lwowa (osobowy); 8.30 rano do Lwowa (pospieszny); 9 rano (osobowy) do Lwowa; 9.17 przedpołudniem (osobowy) do Kołomyż; 9.25 przedpołudniem (osobowy) do Zakopanego; 10.30 przedpołudniem (osobowy) do Wiednia; 11.40 przedpołudniem (osobowy) do Lwowa; 1.24 w południe (osobowy) do Nowego Sącza; 1.32 w południe (osobowy) do Oświęcimia; 5.10 wieczorem (osobowy) do Lwowa; 6.25 wieczorem (osobowy) do Lublina; 6.55 wieczorem (osobowy) do Wiednia; 7.18 wieczorem (osobowy) do Wiednia; 7.56 wieczorem (osobowy) do Wiednia; 9.08 wieczorem (pospieszny) do Wiednia; 9.48 wieczorem (osobowy) do Nowego Sącza i Zakopanego; 11 w nocy (osobowy) do Lwowa.

Z Krakowa wyjeżdżają: 6.14 rano do Wiednia (osobowy); 6.50 rano do Wiednia (osobowy); 8 rano do Wiednia (osobowy); 8.03 rano do Lwowa (osobowy); 8.30 rano do Lwowa (pospieszny); 9 rano (osobowy) do Lwowa; 9.17 przedpołudniem (osobowy) do Kołomyż; 9.25 przedpołudniem (osobowy) do Zakopanego; 10.30 przedpołudniem (osobowy) do Wiednia; 11.40 przedpołudniem (osobowy) do Lwowa; 1.24 w południe (osobowy) do Nowego Sącza; 1.32 w południe (osobowy) do Oświęcimia; 5.10 wieczorem (osobowy) do Lwowa; 6.25 wieczorem (osobowy) do Lublina; 6.55 wieczorem (osobowy) do Wiednia; 7.18 wieczorem (osobowy) do Wiednia; 7.56 wieczorem (osobowy) do Wiednia; 9.08 wieczorem (pospieszny) do Wiednia; 9.48 wieczorem (osobowy) do Nowego Sącza i Zakopanego; 11 w nocy (osobowy) do Lwowa.

Poszukiwane posady. PRZYJMĘ

posadę do towarzystwa w mieście lub na wsi, władam językami: polskim, francuskim i niemieckim. Łaskawe zgłoszenia pisemne do Administracji „Głosu Narodu” pod „Królewianka.” 235

Zajęcie za utrzymanie

przyjmuje osoba inteligentna, pedantyczna, cznie czysta, dobrych zalet. Zgłoszenia pisemne do Administracji „Głosu Narodu” pod „Spokój 45.” 217

Organista

zdolny, z ładnym głosem, młody, żonaty wolny od wojska z klubnemi świadectwami poszukuje posady na stałe, lub na czas wojny. — Adres Kraków-Podgórze ul. Słowackiego L. 15. Michał Lorez. 219

Kupno — sprzedaż

Komitet likwidacyjny Banku Paroelacyjnego we Lwowie poszukuje na dogodnych warunkach kupca na majątek

Glinnik górny

powi i Fryszak, w całości lub części, o obszarze około 230 morgów, w tem około 200 morgów lasu, owent. sprzedaje sam drzewostan.

Blizszych wyjaśnień udziela Komitet likwidacyjny Banku Paroelacyjnego w kancelaryi adwokatów Dra Grzesika i dra Kołozera, we Lwowie ul. Bourlarda 2; 196

MIOD pszczołowy, puszka 5 kg. z opakowaniem za K. 10-50 wysła pocztą „LAKTOL” Kraków, ul. Karmelicka L. 15.

FORTEPIANY I PIANINA używane kupuje Skład fortepianów Heleny Smolarskiej Kraków, Wolska 7. 191

Starożytności

SPRZEDAŻ KSIĘGARNIA KATOLICKA Dra MIŁKOWSKIEGO Kraków (Floryańska 1)

STÓŁ rozsuwany na 24 osób i kilka krajobrazów tanio do sprzedania. Ul. Długa I. 50 parter prawo. 8

Wiadomości o zaginionych.

Kapral Land. STANISŁAW KOKLIŃSKI zamieszkały dawniej w Tarnopolu, uprasza o podanie miejsca pobytu jego żony Magdaleny pod adresem: Stanisław Kokliński korp. beim k. u. k. Desinfektions-Anstalt, Przemysł ul. 3 Maja.

Ważne dla gmin i komitetów odbudowy. PAPY DACHOWE wszelkiego gatunku dostarcza w każdej ilości KRAKOWSKA FABRYKA PRODUKTÓW TEKILNYCH PAPY DACHOWEJ I ASFALTU Inż. WŁADYSŁAW KUCHARSKI Podgórze-Zabłocie Dla komitetów odbudowy stosuje się ceny ściśle fabryczne.

Powróciłem STANISŁAW MIŚ KRAWIEC DAMSKI Kraków, Grodzka 18 Do Przewieblonych Księży, Przełożonych Klasztorów oraz Zakładów PT. Kupeów! Podaję niniejszem do wiadomości, że mimo braku surowców, a licznego zapytania się o wosk pszczołowy, udało mi się takowy nabyć po przystępnej cenie w wyrobowej jakości. Wskutek tego jestem w możności w dalszym ciągu wyrabiać rozpowszechnione wszędzie i znane w dobroci swej świece woskowe kościelne, które najstaranniej wykonuję. Ponieważ świece stearynowe w obecnym czasie więcej kosztują, jak świece woskowe, przeto polecam wszystkim moim P. T. Odbiorcom zamiast świec stearynowych, tak zwane świece „półwoskowe”, które jakością palenia się i zewnętrzny wyglądem zupełnie odpowiadają świecom stearynowym, ponadto są o 50% tańsze. Ceny świec są umiarkowane i wszelkie udzielone mi łaskawe zlecenia wykonuję jak najszybciej i najstaranniej ku zupełnemu zadowoleniu moich Szanownych Odbiorców. Proszę o łaskawe podanie mi swego zapotrzebowania, poczem natychmiast przesyłę możliwie najtańszą ofertę. Polecam równocześnie najprzedniejszy miód pszczołowy od 25 kg. i wyżej. Z głębokim szacunkiem Fabryka świec i wyrobów woskowych FR. SEZEMSKY Biła (Galicya). Dwukrotnie odznaczenie przez Jego Świątobliwość Ojca św. Leona XIII. 7 WYRÓB KRAJOWY.

Właściciel winiarni HUBERT SPITZ, Klosterneuburg Nr 3. Telefonu Nr 29. Poleca białe, czerwone i butelkowe wina w najlepszych gatunkach. SPECYALNOŚĆ: Dolno-austriacki Riesling, Oedenburskie Burgundzkie wina czerwone (z własnych winnic). 157

Rządowo uprawniona Fabryka wód mineralnych sztucz. i spec. leczniczych pod firmą: R. Rząca i Chmurski w Krakowie, ul. św. Gertrudy L. 4. wyrabia pod kontrolą komisji Przemysłowej Tow. Lekarskiego Krakow. polecane przez toż Towarzystwo. Wody mineralne sztuczne: odpowiadające składem chem. wodom: Bilińskiej, Giesbühlerkiej, Sellerskiej, Vischny, Homburg, Kissingen, tudzież specjalne lecznicze jak: liłowa, bromowa, jodłowa, żelazista, kwasna oraz inne wody mineralne z przepisu prof. Jaworskiego. Sprzedaż czystkowa w aptekach i drogueryach. Cenniki na żądanie darmo. 49

TADEUSZ CIEŚLIŃSKI Zaprzysiężony dostawca win mszalnych. Biuro: PRZEMYSŁ. Produkcya win: TOLSCVA obok Tokaju. Długoletni dostawca win mszalnych dla Przewiebl. Duchowieństwa, setek parafii w Galicyi, wielu dzikanatów Królestwa polskiego, Wielkiego Księstwa Poznańskiego, licznych Klasztorów itp. Setki listów pochwalnych. — Złote medale. — Poleca swe bogate zapasy starych win: 141

WSZELKĄ BIELIZNĘ UBRANIA KOBIECE I DZIECIENNE wykonywa „Szwalnica dla dotkniętych wojną” pod zarządkiem Komitetu Pań. Sprzedaż odbywa się stale w lokalu „Szwalnicy” plac Szczepański : 1. 7. i lokalu Ligii przemysłowej ul. Siraszewskiego 1. 28. : WIELKI WYBÓR TANIEJ BIELIZNY, UBRAN DZIECIENNYCH, FARTUSZKÓW itd. Zamówienia hurtowne odwrotnie. Ceny najniższe.

ZAKŁAD ARTYSTYCZNO FOTOGRAFICZNY „SECESYA” PODGÓRZE-KRAKÓW, RYNEK 8. — UL. 3. MAJA 3. wykonuje najkorzystniej REPRODUKCYE i POWIĘKSZENIA AŻ DO NATURALNEJ WIELKOŚCI ZDJĘCIA PORTRETOWE GRUP w Zakładzie i poza Zakładem.

Wojenna Centrala Handlowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Kraków, ul. Garncarska 7. poleca: w DZIALE BUDOWLANYM: drzewo budowlane kantowe, deski, cegły, dachówki, papy, wapno, cement, szkło tafłowe i wszelkie inne materiały budowlane. w DZIALE APROWIZACYJNYM Ryż, sago, Tarhony (kluski węgierskie), mleko kondensowane, masło, słoninę i smalec, śledzie, sardynki, sliwki suszone i marmolady, kapustę kiszoną, korzenie, naftę, mydło, świece i inne artykuły codziennej potrzeby. w DZIALE WĘGLOWYM: węgiel krajowy, górnosląski, koks. Sprzedaż tylko hurtowna. 211